

09 mei 2019 -13:10

In mei 2019 wordt gestart met de afwerking van het Rijksarchief in Antwerpen

In mei 2019 start de Regie der Gebouwen, de vastgoedbeheerder van de federale overheid, met de laatste fase van de renovatiewerken aan het Rijksarchief in Antwerpen. Als alles volgens plan verloopt, kan eind 2020 het compleet vernieuwde archiefgebouw opnieuw in gebruik genomen worden.

“Un modèle du genre”

Het Antwerpse Rijksarchief bevindt zich aan de Door Verstraeteplaats, midden in de residentiële wijk Zurenborg. Het gebouw dateert van 1905-1906 en is opgetrokken in een eclectische stijl met neo-Vlaamse renaissancekenmerken. Kenmerkend hierbij is het gebruik van rode baksteen op een natuurstenen plint. Het gebouw harmonieert perfect met de statige herenhuizen van deze wijk.

Het ontwerp was voor die tijd vooruitstrevend en oogstte ook op internationaal vlak heel wat bijval. Een paar van de internationale lofbetuigingen over het gebouw in die tijd: “Un modèle du genre”, “the most instructive and a model for us”, of nog: “benijdbaar archiefgebouw”.

Vooraf de maatregelen tegen brand en vocht, de twee belangrijkste vijanden van archieven, waren innovatief. Om de uitbreiding van een brand in de archiefruimtes te vermijden, werden ze onderverdeeld in compartimenten. De ruimtes werden van elkaar gescheiden door dikke muren uit gewapend beton en metalen kluisdeuren. Traphallen werken bij brand vaak als schoorstenen die veel zuurstof aanvoeren. Daarom werden deze buiten de archiefdepots geplaatst. De kleinere verbindingstrappen (bv. de wenteltrappen in de hoektorens) werden met metalen deuren afgeschermd van de archiefruimtes. Vochtproblemen werden tegengegaan door verluchttingsgaten in de buitenmuren te voorzien.

Uitbreiding en ruwbouw

De sterke aangroei van archiefbestanden zorgde vanaf de jaren 1990 voor een nijpend plaatsgebrek. De Regie der Gebouwen en het Rijksarchief maakten plannen voor een uitbreiding en grondige renovatiewerken.

Het ontwerp voorziet onder andere in de integratie van twee aangrenzende herenhuizen, bijkomende ondergrondse archiefruimtes en de overkapping van de binnentuin. De magazijn capaciteit zal daardoor meer dan verdubbelen (tot 15 lopende kilometer)!

In 2007 sloot het Rijksarchief in Antwerpen zijn deuren en begonnen de grondige ruwbouwwerken. Personeel en archiefstukken verhuisden tijdelijk naar het Rijksarchief Beveren.

Timing

De ruwbouwwerken werden afgerond maar een geschil tussen de Regie der Gebouwen en de aannemer zorgde ervoor dat de afwerking van het gebouw werd uitgesteld.

Door de vertragingen voldeed het oorspronkelijke ontwerp niet meer helemaal aan de noden van het Rijksarchief. Het dossier was ondertussen ook technisch verouderd: het moest opnieuw aangepast worden aan de gewijzigde wetgeving en normen (bv. regelgeving rond toegankelijkheid en de wetgeving rond

brandpreventie).

Het herwerkte dossier werd begin 2019 toegewezen aan een nieuwe hoofdaannemer. De werken zullen in mei 2019 van start gaan. De heropening van het Rijksarchief Antwerpen is gepland voor eind 2020.

Ontwerp

De publieke ruimtes zullen zich op het gelijkvloers bevinden en vlot toegankelijk zijn. De oorspronkelijke inkom en monumentale trap worden gerestaureerd en opnieuw in gebruik genomen.

De overkoepelde voormalige binnenplaats wordt omgevormd tot een comfortabele leeszaal, waar bezoekers de archiefdocumenten in een aangename omgeving kunnen raadplegen. Aanpalend aan deze centrale ruimte bevinden zich onder meer de bibliotheek, de conferentieruimte en de kantoren.

De archiefdepots zijn verspreid over de vier hoger gelegen verdiepingen en de twee bijkomende ondergrondse verdiepingen. Elke (verduisterde) archiefruimte krijgt een eigen klimaatregeling, waardoor de archiefstukken in optimale omstandigheden kunnen worden bewaard.

Het specifieke ruimtelijke karakter en de authentieke materialen van de oude archiefruimten worden zo veel mogelijk behouden. De nieuwe materialen werden gekozen in functie van duurzaamheid en authenticiteit.

Technische fiche

Eigenaar: Belgische Staat

Opdrachtgever: Regie der Gebouwen

Gebruiker: Rijksarchief

Aannemer afwerking en technieken: Floré Bouwbedrijf nv

Einde van de werken: 2020

Kostprijs afwerking en technieken: ongeveer 4,5 miljoen euro (incl. BTW)

Perscontact

Tine Deckers (Regie der Gebouwen): 0474 505 505

pers@regiedergebouwen.be

Johan Dambruyne (Rijksarchivaris): 0479 714 474

johan.dambruyne@arch.be

Regie der Gebouwen
Gulden Vlieslaan 87 / 2
1060 Brussel
België
+32 2 541 65 11
<http://www.buildingsagency.be>

Johan Vanderborght
Woordvoerder
+32 (0)479 31 26 91
johan.vanderborght@buildingsagency.be